

Bácsme gyeyei Füg getlens ég

A BÁC SBODROG VÁRMEGYE EI ES A ZOMBORI FÜGG ETLE NSÉ CI ES 48-AS PÁ RT H I V A T A L O S K Ö Z L Ö N Y E .

Hírfizetési ár: Egész évre 10 kor., félfévre 5 kor., negyedévre 3 kor. Tanítók részére: Egész évre 6 kor., félfévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadó tulajdonos a „Bácsme gyeyei Füg getlenségi párt.” Az ügyvitelre jogosult megbízott: László Ferenc. Felelős szerkesztő: Pintér Gyula.

Szerkesztőség: Csíhás Benő utca 3. szám. A közlemények ide küldendők. Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

A szerb fölratok eltávolítása.

Bizonyára mindenki természetesnek és önként értendőnek találja, hogy a mai viszonyok között, a hazafias érzésű közönség lelkeből szinte ellenállhatatlan erővel tört ki az a régi animozitás és visszatetszés, mely a magyar államegység gondolatát sértő idegen fölratok, specialiter itt Zomborban a szerb cégtáblák ellen mindig ott égelt és sajgott a szívek mélyén, amelyet azonban a régebbi viszonyok között, keserűséggel bár, visszafojtott a tallengő magyar türelmesség. Elvárhattuk volna, hogy most maqak a szerb urak önként respektálják a közérzületet és szép esőndben eltávolítják a provokáló fölratokat. A nemzetiségi elfogultság azonban nem tudott rálépni az opportunizmus útjára. Ugynevezett „szelíd nyomás”-ra volt tehát szükség; s ez a szelíd nyomás *barátságos figyelmztetés* alakjában nem is késett; aminek következményeképpen a zombori szerb pénzügyet, a *Gazdasági Takarékpénztár* épületének tetőjéről már a múlt héten eltávolították az óles betűkkel ott hivaikodó „Szerbszki Dom” fölrást. Majd a napokban hasonló sors érte a szerb tanítóképződe cnyllhetős fölrast is. A magánosok, illetőleg üzletitajdonosok azonban még mindig nem látták előkezetének az illőt a provokáló szerb cégtáblák eltávolítására. A város polgármestere tehát — miut értesültünk — barátságos fölszólítást intézett a szerb cégtáblák össze: tulajdonosaihoz és fölkérte őket, hogy a kedélyek jogos és érthető igazalmára való tekintetből a szerb fölrásokat magyar fölrásokkal cseréljék föl. A fölszólításnak remélhetőleg meg is lesz a kívánt sikere és minden valószínűség szerint nem lesz szükség arra az erőlyes intézkedésre, amit már máskor megtett egyik kormánybiztos, aki hatalmi szóval elrendelte a szerb fölrások eltávolítását. A szerb cégtáblák tulajdonosaihoz intézett fölszólítással egyidejűleg a polgármester a saját hatáskörében intézkedett, hogy a városbíráknál az összes hivatalos szobák fölött a magyar-szerb fölrásokat — melyeket egy nemzetiellen rezsim helyezt ott el s amelyek hivaikodó tanujelei voltak a Zomborban grasszáló szerb hegemoniának — magyar fölrásokkal cseréljék föl, amely intézkedésért a hazafias magyar közönség nevében ezennel elismerésünket nyilvánítjuk a polgármesternek.

A zombori Vörös Kereszt Egylet a sebesültekért.

A Vörös Kereszt Egylet zombori választmánya augusztus 25-én megkezdte működését. Az egylet a saját helyiségében 50 sebesülteit részesít ápolásban, de a városban elhelyezett összes sebesültek sorsának enyhítésére is segédkeztet nyújt.

Az egylet a nemes célra elfogad minden adományt: pénzt, élelmiszereket (szárnyasokat, rizst, babot, burgonyát, rizst, tarhonyát, vajot,

befőtött stb.), fehérneműket (lepedőt, inget, alsónadrágot, törülközőt, zsebkendőt, szalvétát, asztalterítőt stb.), kiolvasott újságot, szővel mindazt, ami szenvedő embertársaink sorsát elviselhetőbbé teszi. Az adományokat az egylet kéri Erzsébet-körut 13. szám alatt levő helyiségébe juttatni.

Az egylet vezetősége ugyanezen helyiségben reggel 8 tól délután 6 óráig *felvilágosítást* nyújt a városunkban levő sebesültekről és a Vörös-Kereszt egyletek központi értesítő irodája útján a háboruban elhaltakról és a vidéken levő sebesültekről.

A sebesült katonák őrangyala.

Bizonyára mindazok a nemesszívű zombori urhölgyek, akik tiszteltre méltó készséggel, buzgósággal és önfeláldozással a sebesült katonák ápolását végzik, minden tekintetben kiérdemlik nemcsak a katonák háliját, hanem a közönség magasztaló elismerését is. S mi annak idejében nem is mulasztjuk el velük szemben kellő módon kifejezni mélyeséges tiszteletünket és — krónikás tiszteinkhöz híven — iparkodni fogunk emberbaráti szép cselekedetüknek emlékét megőrizkedni. Amint működésükből ez állt a néhány nap alatt látunk és hallottunk, az bizvást elegendő arra, hogy a legnagyobb dicsőlet hangján szóljunk róluk.

De név szerint egyelőre csak a samaritanus hölgygárda kiemelkedőbb tagjából mondhatni elismert vezetőit, lovag Ybl Miklósné ezredesné urasszonyról akarunk megemlékezni, aki igazán mindenütt ott van, naponként valamennyi kórházat farszálhatat sorba jár, gondos szemmel mindenre ügyel s az ápoló munkából is példadólag kiveti az orozkötészt és méltán rá szolgál ana, hogy a *sebesült katonák őrangyalának* nevezzük.

Valóban tiszteletteljes megilletődéssel és csodálattal hallottuk, hogy ez a jószágos urasszony nemes buzgóságában olyan cselekedetek végzésére is vállalkozott a sebesültek körül, amelyekből győnge idegzetű és finnyásabb urak talán visszariadónak De ő — igen helyesen — azt tartja, hogy a sebesültek ápolónője íélig meddig olyan szerepet visz, mint az orvos; nem szabad tehát visszafutnia semmi olyan teendőitől, ami a sebesülteknek javára és megkönnyebbülésére szolgál; még akkor sem, ha a feladat az idegeket próbára teszi vagy talán visszatartónak látszik a distingváltabb társadalmi körök normális életében. Ezzel a viselkedésével Yblné urasszony igen szép és hasznos példát ad a betegápolás nehezebb módja tekintetében a kevésbbé bátor urhölgyeknek és mi ezt rendkívül nagy érdemül tudjuk be neki.

Amde „a sebesültek őrangyala” nemcsak a szenvedő katonákra vjselegondot, hanem részvétét kitejjesztí a holtakra is. Talán eszébejút, hogy a szegény katona idegenben, övétől távol hunyja őtök áiomra a szemét s ravatalát nem veszi körül szeretteinek kegyelete. Iparkodik tehát pótolni a halottnak a távolevő édes anyát, a feleséget és a testvért a kegyeletnyilvánításban s gondoskodik róla, hogy a koporsó ne nélkülözze a részvét külső jelét se. Most hunyt el ugyanis a katonai kórházban egy szegény sebesült, akinek díszes temetéséről lapunk más helyén emlékezünk meg. Itt azonban fölemeljük, hogy hogy a szegény katona koporsója nem maradt virág nélkül: Ybl ezredesné szép csokrot helye-

zett rá, díszes nemzeti színű szalaggal. Ha van telepatikus érzés, az elhunyt családja talán a távolban is megérezte, hogy drága halottja a rideg halálban még sem volt egészen árva és elhagyatott.

Egy zombori fiatal uriember hősi halála.

Mélyeséges részvételt veitük a megrendítő gyászhit, hogy a szabácsi véres csata áldozatai között ott van Krizsák Ádám végzet gyógy-szerész, orvosnövendék, a zombori intelligens társadalom egyik igen rokonszenves és valóban jobb sorsra érdemes tagja is. Krizsák igazán nagyarabecsülésre méltó szívós kitartással és nemes ambícióval folytatta az életküzdelmet egész pályafutása alatt; nehéz viszonyok között, önérejből, vas sz ryalommal és nem közönséges szellemi kvalitásokkal szerezte meg az iskolai képzettségét s családos ember létére meg akarta magának szerezni az orvosi oklevelet is, amely törekvésében a város is támogatta a részére megszavazott stípendiummal. Mielőtt azonban kitűzött célját elérhette és fontos szeretett családjának jobb jövőt biztosíthatott volna, a végzet akaratából a csatatéren kellett hősi halált szenvednie. Vigasztalhatatlan családjának nyujtsion enyhülést az a lenkőlt gondolat, hogy a derék férfiú hazáji védelmében esett áldozatul. Emlékének őszinte kegyelettel adózunk és szeretteinek mélyeséges fájdalomában részvételt osztozunk. A gyászestéről az özvegyet az elhunytak századparancsnoka és közvetetlen tisztársai a következő, megleltungu szép levélben értesítették:

Tábort posta.

A feladó neve: Petricévió György százados
címe: A III. század parancsnoka a 16-ik gyalogezredben, Tábort posta 111.

Tábort postai levelező-lap.

Cím: Nagyságos

KRIZSÁKNÉ asszony
gyógyszerész neje

ZOMBOR
(Bácska).

1914. 8/20.

Igentisztelt nagyságos asszony!

Mélyen megszőmorodva, jelentem nagyságos asszonynak, hogy az Őn férje ura, Krizsák (gyógyszerész) tart. kadétjelölt ur, mint az én parancsnokságom alatt álló III/16. gyalogezred 3 ik szakaszának parancsnoka a Sabac melletti éjjeli útközletben folyó évi augusztus 15-én este 9 óra 45 perckor ellenséges srappell lövegtől hátban találatott és az ő katonakötelességének gyakorlása közben hazájáért hősi halált halt. Férje ura a tűzvonalból a kötözőhelyre vitett és Sabacban eltemtetett. Én, valamint szakaszparancsnokaim nagyságos asszonynak mély részvétőnkkel fejezzük ki.

PETRICÉVIÓ százados.

ZIMÁNY hadnagy. GRIESMACHER hadnagy.

KRIZÁNIC zászlós.

A harctérről.

A harctéri eseményekről naponként hozzánk érkező hivatalos táviratokat minden nap többször, de legalább is a délelőtti és délutáni órákban a város négy különböző részében és pedig: a *Szentháromság téren lévő nyomdánk*; továbbá a *Csúhs Benő utcában lévő függetlenségi kör*; valamint a *Vadászkürt kavához* és végül a *Petőfi-utcában lévő Szuppek-féle porcellán és üveg nagykereskedés* helyiségén kifüggesztetjük; a lap megjelenésének idején pedig a lapban közöljük.

Ezekből a jelentésekből tiszta képet alkothatnak maguknak olvasóink a helyzetről. Mindazonáltal, főképpen vidéki olvasóink tájékoztatása végett a lényegeseket röviden összegezzük a következőkben:

Az európai háborúnak legfontosabb pontja most reánk nézve a német-francia harctér; mert ha Németországnak sikerül hamarosan tetőporni a francia hadsereget, akkor a háború sorsa már eldöntöttnek tekinthető; miután ott olyan erős hatalmas erők szabadulnak föl, amelyekkel egyesülten akár egész Európával is diadalmasan szembeszállhatunk. Már pedig a német hadsereg úgy a francia, mint a belga hadsereggel és az azokat támogató angol segédszerepekkel szemben nap-nap után olyan mélyen lényes eredményeket érnek el, hogy máholnap döntő győzelmekre számíthatnak. Ugy hisszük, hogy szeptember vége meghozza a francia armádia végső katasztrófáját is.

Az oroszai szemben úgy a mi csapatunk, mint a szövetséges német csapatok egyenmésen aratják a szép győzelmeket s tulsz nélkül megállapíthatjuk, hogy ott egészen a javunkra áll a mérleg.

A szerb harctéren előnyomulásunk egyelőre szünetel; most még csupán arra szorítkozunk, hogy sakkban tartsuk az ellenséget, ami magában véve is meglehőzná a szerb hadsereg lassu elvezését és összeomlását. De előnyomulásunkat ott is folytatni fogjuk, mihelyt az északi események (a muszkával való dolgunk) azt megengedik. Mert most nekünk az erők zömét a muszka ellen kell fordítani, hogy addig érjünk el döntő eredményeket, mielőtt az-ai csapatait — amelyeknek Európába hozatala több hónapot igényel — a harctérre hozhatná. Előbb tehát az orosz medvével végzünk alaposan; aztán majd megadjuk a kegyelem döntést a szerb farkaskölyöknek is.

Tehát csak türelem és bizalom. Mindenünk meg van rá, hogy fényes reményekkel nézzünk a jövő elé.

HIREK.

Katonai temetés. A zombori katonai kórházban elhelyezett sebesültek közül egy már kiszendült. Szegény fiut megölte az az ellenséges golyó, mely a szabácsi csatáron eshet ütött a testén. Kedden délelőtti kísérték az örök nyugalom helyére, nagy katonai díszszel és a közönség rendkívüli részvétel mellett. A gyászszertartást Mayer tábori lelkész végezte, aki megható beszédet mondott a kiszendült hős gyászavatalkánál. A kántori tisztet egyik sebesült katona, Ruzsinszky László, vácbottyáni kántor és zeneszerző végezte. Gyönyörűen lecsuszította el szerencsétlen bajtársát. A megható véntisztességétél alatt a szó szoros értelmében szem nem maradt szárazon, még az edzett katonák szeméből is kicsordult a részvét és a bajtársi szeretet meleg könye.

Gyógyulnak a sebesült katonák. A zombori katonai kórházakban ápoló több száz főnyi könnyű sebesült állapota gyorsan javul, úgy, hogy remélhetőleg igen rövid idő alatt sokan elhagyhatják a kórházat. Kedden már öt gyógyultat indítottak utnak, vissza a csatárra, ahol új dicsőség és talán új szenvedés vár rájuk. A honfiai kötelesség érzete és a harcvágy ég valamennyiben; szívesen mennek az új küzdelembe, új babérokat szerezni és — megboszulni az első sebeket.

Szabadkán már szerb tiszokai szedték. Szabadkai híradás szerint a szabadkai katonaság már élt azzal az óvatossági rendszabályal, melyet a szerb részről főimerülhető mérelyletekkel szemben a főparancsnokság megengedett. Szabadkán még a múlt hét végén

huszár őrzőjárt járta be a város utcáit s harsona szóval adta tudtul, hogy mondanivalója van a közönséghez. Mikor a trombita szó elhangzott, a csapat vezetője messze hallatszó hangon hirdette ki, hogy a *szabadkai katonai parancsnokság tartóztatott négy szerb embert, tiszok gyanúit*. Figyelmeztette a lakosságot, különösen a szerbeket, hogy minden gyanus viselkedésre az lesz a felelet, hogy a *tiszokat kiégzik*. A híradás szerint a tartóztatott tiszok: Rábits József, dr. Manojlovič Vladisláv, Manojlovič Vukó és Manojlovič János.

Külön temetkezési helyet a háború áldozatainak! Szomorú tény, hogy a zombori katonai kórház lakói közül már akadt halott s a végzet akarata szerint megtörténhetik, hogy a sebesültek közül még mások is elköltöznek az örök sorából. Kivánatos lenne tehát, hogy a temetőben külön temetkezési helyet jelöljünk ki az ilyen áldozatoknak; egyrésztől azért, hogy a hozzátartozók esetleg könnyebben rátalálhassanak elhunyt szeretteik sírjára, másrésztől pedig azért, hogy a társadalom kegyelme esetleg később emlékekkel jelölhesse meg a kiszendült hősök nyugvóhelyét. Melegen ajánljuk az eszmét a polgármester figyelmébe. Ugy véljük, hogy azt minden nehézség nélkül meg lehetne valósítani s ezzel is kifejezésre juttathatók a hadsereg tagjai iránt megkülönböztetett megbecsülésünket.

Visszautasított szerb rendjelek. A lapok közlése szerint Horvátországban és másutt is, többen azok közül, akik békés időben rendjeleket kaptak a szerb és a montenegrói királytól, indítatva érezték maukat visszaküldeni a rendjeleket, mivel a hazafiságukkal nem tudják megegyeztetni, hogy a haza ádáz ellenségeitől származó kitüntetések viseljének. Biztos tudomásunk szerint Zomborban is van egy magasabb állású férfiú, aki a szerb Szent Száva rendnek tulajdonosa. Reméljük, hogy — *hogy még eddig meg nem tette* — az adott példa után most már ő is visszafogja küldeni Petár királynak a reá nézve bizonyára semmi erkölcsi értéket nem képviselő rendjelet. Ez a főlészalásunk azonban nem akar presszió lenni, csak egyszerű figyelmeztetés; noha talán már az is főlösleges, aminek mi örülnénk a legjobban.

Adomány a sebesült katonáknak. Mándits János, a zombori kath. legényegylet szolgálja és vendéglőse, a zombori katonai kórházakban levő sebesült katonák részére 133 liter bort adományozott. Ez az áldozatkészség annál inkább dicséretre méltó, mivel szerény anyagi viszonyok között élő egyszerű embertől származik, aki munkájával keresi meg a kenyerét s akit nem áldott meg a sors dus javakkal, csak jó szívvvel és meleg emberbaráti érzéssel.

Beiratások a polgári leányiskolába és a női kereskedelmi szaktanfolyamra. A zombori kereskedők testülete által fenntartott (ezelőtt *magán*) *polgári leányiskolában* és *női kereskedelmi szaktanfolyamra* a beiratások az iskola épületében (Flórián ut 14 sz.) folyó évi szeptember hó 1. 2. és 3-án minden nap délelőtti 9 órától lesznek. Az előadás a polgári leányiskolában szeptember hó 5-én, a női kereskedelmi szaktanfolyamon szeptember hó 9-én kezdődik.

Beiratás az izr. iskolába. A zombori izraelita iskolában szeptember 1-én és 2-án lesznek a beiratások, mindenkor délelőtti 9—12 óráig, az iskola épületében.

Iskolai beiratás. A női ipariskolában a beiratások szept. 1. 2. 3. napjain lesznek, mindennap 9—12 óráig. Akik más iskolákba — az illető tanintézet szünetelése miatt — be nem iratkozhatnak, szintén főlvetetnek és csak havi tandíjat fizetnek.

Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, Vitkovits Béla kalapos iparos augusztus 24-én éjjel, élete 42 ik évében, elhunyt, Temetése augusztus 26-án délután ment végbe.

A zombori feiső kereskedelmi iskolában a javító és pótló vizsgálatokat augusztus 31-én tartjuk meg. A tanulók beírása szeptemberben 1—3-ig történik. Szeptember 4-én Veni Sancte, törvényolvasás, a tanulók elhelyezése és az órarend lediktálása és 5-én megkezdjük a rendszeres tanítást. Zombor, 1914. évi augusztus hó 25-én. Az igazgatóság.

Elítelt zombori szerb igaztók. Szegedről jelentik: A szegedi királyi ítélőtábla több igaztási ügyben ítélkezett, először az új gyorsított bünvádi eljárás szerint. A kir. ítélőtábla igaztását Bukarits Antal zombori pékségédet egy évi börtönre, Másius István zombori földművest hét hónapi börtönre, Lázits Milán zombori nápszámost hat hónapi államfogházra, özv. Szőlősi Andrásné zombori hazatónót két hónapi fogházra ítélte.

Nyilvános nyugtázás. A karmeliták orgonájára befolyt adományok: (Folytatás) Sztrilits Zsigmond és felesége 50 koronát. Ugró Mihály és fia, özv. dr. Spitzer Mórné, Fischer Gyuláné 20—20 koronát, N. N. Hengen szül. Cokus Klára 10—10 koronát. Grosser Cézáné, Bittermann Sándorné, özv. Schiller Károlyné, özv. Ince Gusztávné, Ugró Károlyné, Szondy György dr. újból, Goeser Antal 5—5 koronát. Luqumerszky P. Szvetozár 4 koronát. N. N. 3 koronát. Koleszár András Bajmok, özv. Ugró Józsefné, Sztrilich Aladár, Walient Sándor, Pein Ádám 2—2 koronát. Knézy Balázs, N. N. Knézy Balászné, Weiland Ános, özv. Stebler Jánosné most férjezett Ugró Mihályné, Matarits István 1—1 koronát N. N. 60 fillér. Ödly Dániel 50 fillér. Forgács János 40 fillér. Az eddig befolyt és a zombori takarékpénztárban keze elt adományok összege 5401 korona 31 fillér. A kegyes adományokat köszönettel nyugtatja a gyűjtő bizottság.

HIRDETÉSEK.

!! UJ SÖRCSARNOK !!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Zomborban a **Kossuth Lajos (fő) utca 11. sz. a.** házában a volt Ugró fére cukrászda helyiséget **söresarnokká**

átalakítva, megnyitottam.

Kitünő s izléses konyha! Mindenemű elsőrendű italok! A pontos és szolid kiszolgálás tekintetében t. vendégeimet előre is biztosítva, maradtam

Zomborban, 1914 augusztus 23-án.

Kiváló tisztelettel

164-2-1

Kaelbly Mihály
vendéglős.

Abonensek elfogadtatnak!

HIRDETMÉNY.

Alulírott tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy

FOGÁSZATI

rendelőmet május hó 9-ével **Szt. György-tér 2. I. emeletre** (a Városi gyógyszerár mellett) **helyeztem át.**

Ugyanott nagy fogtechnikai laboratóriumot is berendeztem, úgy hogy **sürgős darabok még aznap elkészítettnek.** 106 *—24

Dr. Lukits Mirosláv,
száj- és fogspecialista.